

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงถือว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นนโยบายหลักที่สำคัญประการหนึ่ง สามารถสร้างรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศซึ่งช่วยในการปรับดุลการชำระเงินของประเทศ ก่อให้เกิดการลงทุนและการขยายตัวทางธุรกิจต่าง ๆ มากมาย จึงได้พยายามจัดวางมาตรการและกระบวนการที่ถูกต้องในการวางแผนดำเนินงานเพื่อขยายอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้กว้างขวาง ส่งผลให้มีการจ้างงานและการสร้างอาชีพ เกิดการกระจายรายได้ไปยังชุมชนและท้องถิ่นต่าง ๆ นำไปสู่การสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะปัจจุบันประเทศไทยต้องประสบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2540 และมีแนวโน้มที่สภาพเศรษฐกิจยังคงจะชะลอตัวต่อไปในอนาคต ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยภายนอกหลายประการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางลบต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย เช่น การหดตัวของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาหลังการก่อการร้ายปี 2544 รัฐบาลได้ดำเนินการหลายวิธีที่จะฟื้นสภาพเศรษฐกิจของประเทศ วิธีการหนึ่งที่รัฐบาลคาดว่าจะจะเป็นปัจจัยทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นก็คือการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว เพราะอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่ต่อเนื่อง ทำให้ธุรกิจอื่น ๆ ได้รับผลประโยชน์ไปด้วย เช่น ธุรกิจโรงแรม และที่พัก ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร ธุรกิจบริการ การขนส่ง การค้าขายของที่ระลึก เป็นต้น

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่อุดมสมบูรณ์มั่งคั่งไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความสวยงามและแปลกตา เช่น น้ำตก น้ำพุร้อน ถ้ำ ชายหาด ทะเล ปะการัง รวมทั้งการที่คนไทยมีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ความเป็นมิตร และมีน้ำใจ จนได้รับการกล่าวขานว่า “สยามเมืองยิ้ม” หรือ “Thailand of Smile” ถือได้ว่าเป็นมนต์เสน่ห์แบบหนึ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติให้เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และการส่งเสริมให้คนไทยเที่ยวในประเทศ ก่อให้เกิดรายได้และสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาระบบสาธารณสุข โภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ และมี

จิตสำนึกในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว ถือเป็นภาระระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศและมุ่งเน้นสร้างรายได้สำคัญต่อสายอาชีพผู้ให้บริการ

ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานอยู่ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานระยอง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวต่อนโยบายภาครัฐด้านการตลาดท่องเที่ยว จังหวัดระยอง เนื่องจากผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่ารัฐบาลควรมีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้นมีบทบาทและความสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาประเทศ ซึ่งข้อมูลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยว และบริการต่าง ๆ ให้สอดคล้องตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวต่อนโยบายภาครัฐด้านการตลาดท่องเที่ยว จังหวัดระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อนโยบายภาครัฐด้านการตลาดท่องเที่ยวของผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

สมมุติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นต่อนโยบายภาครัฐด้านการตลาดท่องเที่ยวของผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวต่อนโยบายภาครัฐด้านการตลาดท่องเที่ยว จังหวัดระยอง ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว ในจังหวัดระยอง จำนวน 122 คน (ที่มา: สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดระยอง, 2553) เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (1970, p.608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 92 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) แบ่งออกเป็น

2.1.1 ลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่

- เพศ
- อายุ
- สถานภาพสมรส
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- ประเภทของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกรท่องเที่ยว

2.1.2 นโยบายภาครัฐด้านการตลาดท่องเที่ยว

- ทรัพยากรการท่องเที่ยว
- การบริการการท่องเที่ยว
- การให้ข้อมูลข่าวสาร
- การโฆษณาและประชาสัมพันธ์
- การส่งเสริมความร่วมมือภาครัฐกับเอกชน
- การสร้างเสริมอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
- การส่งเสริมอาชีพเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ความคิดเห็นของผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวต่อนโยบายภาครัฐด้านการตลาดท่องเที่ยว

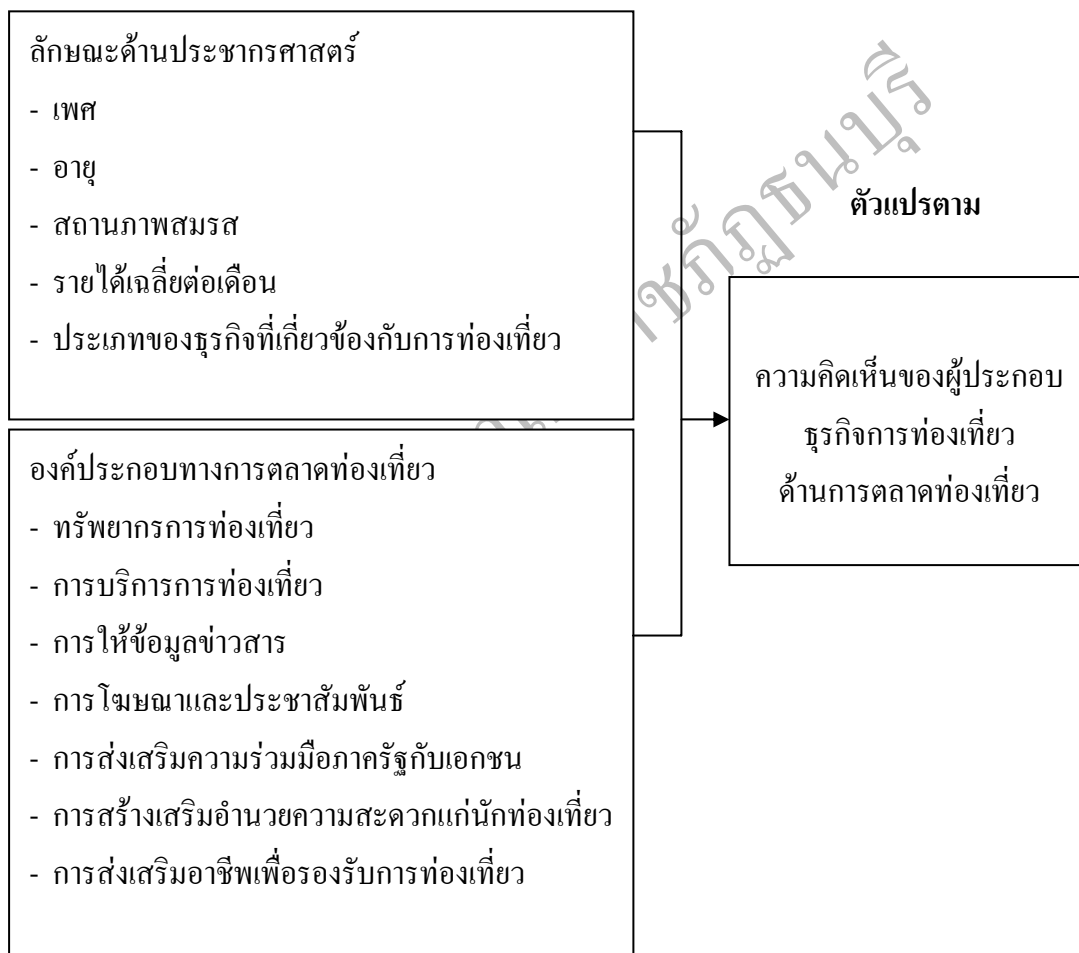
3. ขอบเขตด้านเวลา

ระหว่างเดือน กันยายน 2553 ถึงเดือน ธันวาคม 2553

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวต่อนโยบายภาครัฐด้านการตลาดท่องเที่ยว จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการตลาดท่องเที่ยวของ นิคม จารุมณี (2544) โครงการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540) การพัฒนาการท่องเที่ยวของกระทรวงมหาดไทย (วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์, 2530) มาประยุกต์ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว (entrepreneurship in tourism) หมายถึง ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและให้บริการ ซึ่งเป็น บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ตามกฎหมายไทยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ด้านสถานที่พัก ร้านอาหาร สถานบริการต่าง ๆ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (tourist industries) หมายถึง อุตสาหกรรมใด ๆ ที่ประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท คือ

- ธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ธุรกิจด้านการขนส่ง ธุรกิจด้านที่พัก และโรงแรม ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร ธุรกิจนำเที่ยว ซึ่งผลิตผลหลักที่นักท่องเที่ยวซื้อโดยตรง ได้แก่ บริการ

- ธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม ได้แก่ การผลิตสินค้าเกษตรกรรมและสินค้าหัตถกรรมต่าง ๆ ที่ประชาชนในพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวจัดขึ้น เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว (tourists) หมายถึง ผู้ที่เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ และไปด้วยวัตถุประสงค์ใดก็ตามที่มิใช่เป็นการประกอบอาชีพ หรือหารายได้โดยใช้เวลาเดินทางไปกลับมากกว่า 24 ชั่วโมง

องค์ประกอบทางการตลาดท่องเที่ยว หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยว การบริการการท่องเที่ยว การให้ข้อมูลข่าวสาร การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมความร่วมมือภาครัฐกับเอกชน การสร้างเสริมอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว การส่งเสริมอาชีพเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวต่อนโยบายภาครัฐ ที่จะนำผลงานนี้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนการประชาสัมพันธ์ให้คนไทยเที่ยวไทย เพื่อส่งผลให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนในการพัฒนาประเทศให้ดีขึ้น

2. ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงความต้องการและความสนใจของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อจะได้นำมาใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น ให้มีศักยภาพในการต้อนรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการมากที่สุด